

บทความวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริม
การรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

The development of visual art activities with music and artist' painting to
promote aesthetic and creative art works of mattayomsuksa 2 students

สุรตนาภรณ์ ชมศรี (Surattanaporn Chomsri)*

วิสูตร โพธิ์เงิน (Wisud Pongern)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) ศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ 3) ศึกษาผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ และ 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์ จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์ แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

*นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. ผลการพัฒนากิจกรรมทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80.06/81.56

2. ผลการศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ มีระดับการรับรู้สุนทรีย์จากแบบทดสอบสุนทรีย์อยู่ในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.16$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.31)

3. ผลการศึกษาผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 26.10$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.27)

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.57$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D= 0.62)

คำสำคัญ : เพลงประกอบภาพ, การสร้างผลงานทัศนศิลป์

Abstract

This research aims to 1) Develop visual arts activities together with the use of music for promoting awareness and creating visual art work of secondary school students ; Matthayomsuksa 2 2) Study the level of perceived aesthetic knowledge after organizing visual arts learning activities together with the use of background music. 3) Study the results of creating visual art work after organizing visual arts learning activities together with use of background music. 4) Study the opinions of students towards visual arts learning activities together with using of accompanying music to promote awareness and aesthetic creation visual art work of Matthayomsuksa 2 students. It is an experimental research with a sample group of 35 students Matthayomsuksa 2 Thammasala school (Luang Pho Noi Upathum) with using of background music. data analysis using percentage, average, standard deviation (S.D) and content analysis. The results research were as follow:

1. The result of the development of visual arts activities together with using of background music to promote aesthetic awareness and the creation of visual art work of students in Matthayomsuksa 2 is higher than the established requirement of 80.06/81.56

2. The results of the level of perceived aesthetic knowledge after organizing visual arts learning activities together with using the music composition has a level of awareness from the aesthetic test at level 3, expressiveness, mean ($\bar{x} = 3.16$) and standard deviation (S.D = 0.31)

3. Results of the study the creation of visual arts work after organizing visual arts learning activities together with use of quality music in a good level. The average equals 26.10 and has a standard deviation (S.D) = 0.27

4. Results of the study about opinion of students to wards visual arts learning activities, including the use of accompanying music to promote aesthetic awareness and the creation at visual art work of students in Matthayomsuksa 2 are at highest level ($\bar{x} = 4.57$) and has a standard deviation (S.D = 0.62)

Keywords: music and artist' painting, aesthetic and creative

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และรุนแรงในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก มีผลทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้นทำให้ประเทศต่างๆ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบายให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลง ซึ่งในระบบการศึกษาไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็จะพบว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านปรัชญาการศึกษาและทฤษฎีการเรียนการสอนอยู่เป็นระยะๆ ไม่มีระบบการศึกษาของประเทศใดหยุดนิ่งโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือปราศจากการศึกษา สังเกตการ ประเมิน หรือวิเคราะห์สภาพของการเรียนการสอนและหลักสูตร ในที่สุดกระบวนการเหล่านี้ก็นำไปสู่การปรับเปลี่ยนทิศทางและรูปแบบระบบการศึกษานี้ๆ

ดังนั้นแล้วนั้นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนจึงมีบทบาทความสำคัญในการช่วยพัฒนาประเทศ ในด้านการศึกษา ศิลปะก็เช่นกัน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากรเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2513 ณ วังท่าพระ ความตอนหนึ่งว่า “งานด้านการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมนั้น คือ งานสร้างสรรค์ความเจริญทางปัญญาและทางจิตใจ ซึ่งเป็นทั้งต้นเหตุทั้งองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของความเจริญด้านอื่นๆ ทั้งหมดและเป็นปัจจัยที่จะช่วยให้เรารักษาและดำรงความเป็นไทยไว้สืบไป”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะคือ ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพและการเห็นคุณค่าทางศิลปะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551:182) วิธีการจัดเนื้อหาหลักสูตรมีลักษณะที่เป็นไปตามการศึกษาแบบพิพัฒนาการแนวคิดของ พหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน Discipline –Based Arts Education (DBAE) (Chark, Day and Greer, 1987) มีการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่ทำให้สาระความรู้แก่ผู้เรียนอย่างครบคุณค่า (มะลิฉัตร เอื้ออาพันธ์, 2545:187) และส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนมองและสร้างศิลปะด้วยหลักการความรู้ ความคิด ความงาม สร้างความสมดุลในการรับรู้และการสร้างสรรค์ ระหว่างสุนทรียศาสตร์เชิงปรัชญาและสุนทรียศาสตร์เชิงวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2548:55) โดยพหุศิลปศึกษาเชิงแบบแผน Discipline –Based Arts Education (DBAE) (Clark, Day and Greer, 1987) เป็นการเรียนการสอนศิลปศึกษาที่เน้นสาระความรู้ 4 แกน คือ สุนทรียศาสตร์ ศิลปวิจารณ์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และศิลปะปฏิบัติ แต่ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะในปัจจุบัน ครูผู้สอนศิลปะจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ตรงสาขการสอนทางศิลปะโดยเฉพาะโรงเรียนตามชนบทห่างไกล (อึ้งรงค์ดี อึ้งรงค์ฤทธิ์, 2553:81) การขาดความรู้การจัดรูปแบบการเรียนรู้ทัศนศิลป์ที่น่าสนใจ ทั้งที่การศึกษา

ศิลปะมีความจำเป็นและมีความสำคัญมากเพราะศิลปะถือว่าเป็นรากฐานของการศึกษาและเป็นศาสตร์องค์ความรู้ที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ในทุกวิชา รวมทั้งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดเวลา และงานต่างๆในแทบทุกสาขาอาชีพที่จะขาดความรู้ความเข้าใจศิลปะไม่ได้ โดยที่การปฏิบัติกิจกรรมและการเรียนรู้ศิลปะของเด็ก คุณค่าจากกระบวนการ (Process) ปฏิบัติกิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอนที่ดีและต่อเนื่อง จะช่วยกระตุ้นและสร้างเสริมบุคลิกภาพที่ดึงดูดใจเกิดขึ้นกับเด็กทุกคน เช่น บุคลิกภาพที่กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการที่ดี มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหา มีความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้น มีความประณีตเรียบร้อยในการทำงาน รักที่จะลงแรงทำงาน เป็นต้น ซึ่งหล่อหลอมบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมเหล่านี้ให้เกิดขึ้นย่อมต้องผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่มีหลักการและมีเหตุผลพอสมควร และบุคลิกภาพเหล่านี้ย่อมมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในวิชาการอื่นๆ มีคุณประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและคุณประโยชน์ต่อการเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพในสังคมอย่างมาก (วิรุณ ตั้งเจริญ,2537:20) รวมทั้งในภาษาทางจิตวิทยานั้น กิจกรรมศิลปะทำให้เกิดการพัฒนาจินตนาการของมนุษย์ก่อให้เกิดความอ่อนโยนทางอารมณ์ เกิดสุนทรียภาพเกิดความประทับใจ และเมื่อกล่าวในทางภาษาของนักวิทยาศาสตร์ด้านสมอง(Neuroscientist) กิจกรรมศิลปะก่อให้เกิดการเชื่อมต่อกันของเซลล์สมองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะไม่ว่าจะเป็นสมองส่วนหน้า สมองส่วนกลาง สมองน้อย หรือสมองส่วนที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอารมณ์ (ธารรงค์ดี อารังเลิศฤทธิ์,2553:79)

ในด้านการรับรู้สุนทรียของนักเรียนนั้นยังคงขาดการทำความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ด้านความงามในงานทัศนศิลป์ ขาดความสนใจศิลปะ ที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจ และเข้าใจศิลปะมากยิ่งขึ้น การนำดนตรี บทเพลง เข้ามาผสมผสานกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์เป็นแนวคิดที่ว่า ดนตรีสามารถถ่ายทอดความรู้สึก อันจะนำเด็กไปสู่การรับรู้ในเรื่องของความงามอย่างมีสุนทรีย ช่วยกระตุ้นศักยภาพของสมองต่อการเรียนรู้ (จเร สำอางค์, 2550:28) และดนตรียังมีคุณค่าต่อการพักผ่อน จินตนาการ จิตวิญญาณ มิติและการรับรู้พิเศษของคนเรามากด้วย เป็นแรงกระตุ้นสำหรับโลกส่วนตัว เป็นประสบการณ์สุนทรียะที่ไม่มีผลในทางปฏิบัติ ไม่มีผลในทางรูปธรรม แต่เป็นพลังกระตุ้นที่ก่อให้เกิดความปิติ (Pleasure) เฉพาะบุคคล ซึ่งความปิติเฉพาะบุคคลย่อมก่อให้เกิดพลังในการทำงานและพลังในการสร้างสรรค์ต่อไป นอกจากความปิติส่วนบุคคลจะส่งผลไปสู่การสร้างสรรค์และส่งผลไปสู่สันติสุขในสังคมแล้ว ศิลปะและดนตรี บางลักษณะยังกระตุ้นจริยธรรมและความดีงามในสังคมก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และความซาบซึ้ง ความซาบซึ้งชื่นชมต่อดนตรีก็เช่นกัน จำเป็นจะต้องสัมผัสตรง รับรู้ตรง ไม่มีดนตรีเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง สมัยใดสมัยหนึ่งหรือของชนชาติใดชนชาติหนึ่งเท่านั้นที่ดีที่สุด การซาบซึ้งศิลปะและดนตรีที่แท้จริงควรเป็นการซาบซึ้งที่หลากหลาย เพราะศิลปะและดนตรีต่างลักษณะต่างกาลเวลา และต่างเชื้อชาติ ล้วนมีคุณค่าและมีลักษณะเฉพาะต่างกัน การซาบซึ้งหลงไหลแต่เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง

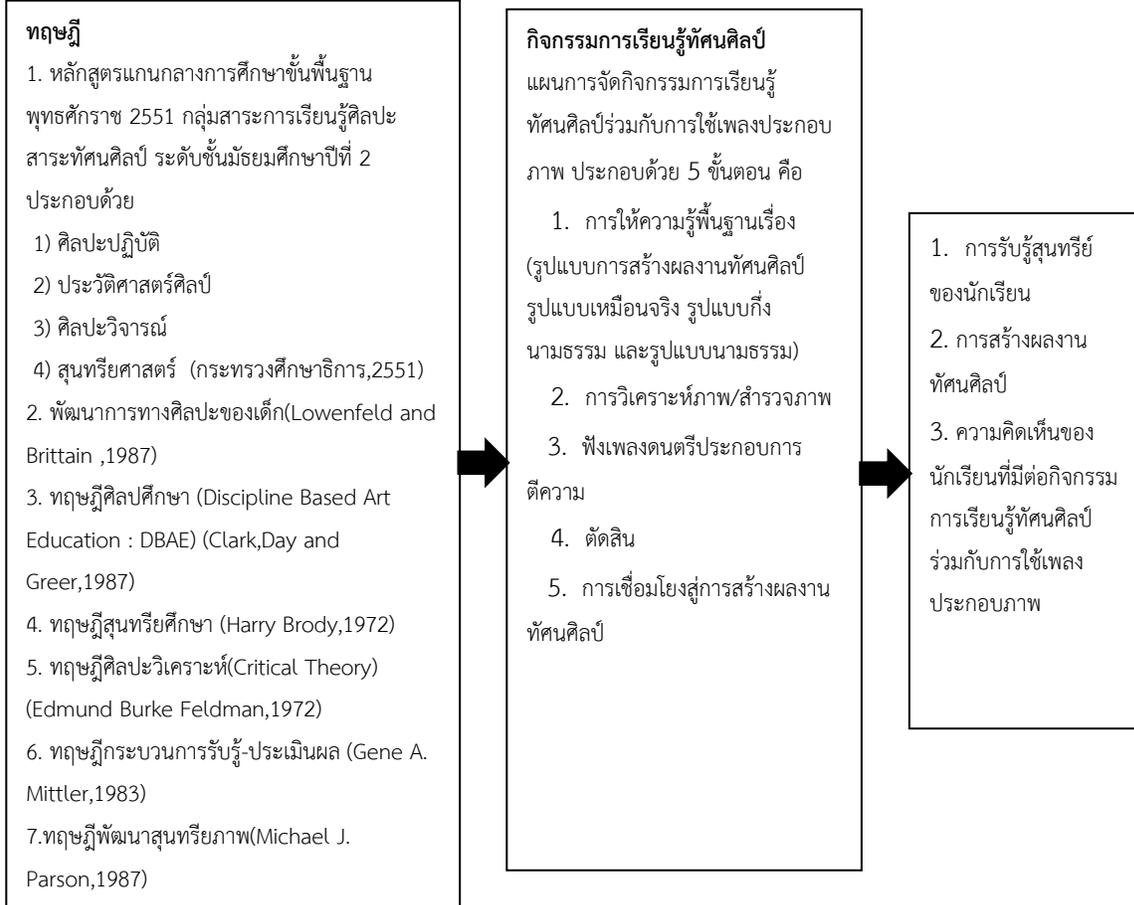
ย่อมไม่ใช่ความซาบซึ้งที่แท้จริง (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2552: 89-90) ในด้านศิลปะอย่าง คานดินสกี (Wassily Kandinsky) การสร้างงานจิตรกรรมนามธรรมบางชิ้นงานของเขามีแรงบันดาลใจจากเสียงดนตรีหรือประสบการณ์ทางจิตวิทยา Theosophy (ไพโรจน์ ชุมณี, 2559: 13) รูปแบบของเสียง จังหวะ สามารถเชื่อมโยงกับรูปภาพ, เสียงของเสียงร้องหรือเครื่องดนตรี เชื่อมต่อกับเฉดสีหรือเม็ดสีที่ใช้ในภาพงานศิลปะ รูปร่างของทำนองเพลงเชื่อมโยงกับรูปร่างของภาพและการประสานเสียงเชื่อมต่อกับการผสมสีของงานทัศนศิลป์ (Bohannon & McDowell, 2010: 27-31) ด้วยเหตุนี้เพลงยังสามารถ บอกเล่าเรื่องราวที่ใช้นำเสนอโดยชิ้นงานศิลปะ เช่น ดนตรีสนุกสนานร่าเริงใช้สืออบอุ่นและสดใส ส่วนดนตรีเศร้าโศกใช้สีเข้ม เป็นต้น (Filipovic & Grujic-Garic, 2011: 239)

การสร้างผลงานทัศนศิลป์ในปัจจุบันมนุษย์จะสร้างขึ้นตามประสบการณ์การรับรู้และถ่ายทอดเป็นผลงานประเภทต่างๆ โดยไม่มีรูปแบบที่ตายตัว แต่จะยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนวิวัฒนาการด้านวัสดุและเทคโนโลยี ศิลปะจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนความนึกคิด และจินตนาการของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย สะท้อนสภาพสังคมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาพเรื่องราวและเหตุการณ์ในเชิงประวัติศาสตร์ ได้เป็นอย่างดี แต่จากประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ทัศนศิลป์ยังขาดประสิทธิภาพ ผู้เรียนยังไม่เข้าใจบทเรียนด้านการสื่อความหมายและความงาม ของภาพผลงานทัศนศิลป์ หรือเจตนาของศิลปิน การตอบสนองต่อการรับรู้สุนทรีย์ ส่งผลให้สร้างผลงานทัศนศิลป์ไม่ได้ ยึดติดการมีต้นแบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของรายวิชาที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จะต้องเรียนรู้และปฏิบัติ โดยอยู่ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะของโรงเรียนวัดธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) ตามคำอธิบายรายวิชาทัศนศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ว่า เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การเรียนรู้เทคนิควิธีการทำงาน การเปิดโอกาสให้แสดงออกอย่างอิสระมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีสุนทรีย์ภาพสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ด้วยความชื่นชมและเห็นคุณค่างานศิลปะที่มีบริบทมาจากศิลปวัฒนธรรมไทยและสากล

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้ทัศนศิลป์ในด้านการรับรู้สุนทรีย์นอกจากจะพัฒนามนุษย์ในด้านต่างๆแล้วยังยากที่จะทำความเข้าใจในศาสตร์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนโดยผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นำไปสู่การปฏิบัติ ตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง และมีเจตคติที่ดี มีความรัก ความภาคภูมิใจต่องานศิลปะไทยของตนเอง และเข้าใจศิลปะสากลอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรียและการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรียและการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อศึกษาผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบการวิจัยแบบกลุ่มเดียว (One –Shot Case Study) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2 ห้องเรียน ประกอบด้วย ชั้น ม. 2/1 และ ม.2/2 รวมทั้งสิ้น 70 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนธรรมศาลา (หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) จำนวน 35 คน ซึ่งผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพและตัวแปรตาม (Dependent Variable) ประกอบด้วย 1) การรับรู้สุนทรีย์ 2) การสร้างผลงานทัศนศิลป์ 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ 2) แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์ 3) แบบประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์ และ 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ผู้วิจัยได้ประสานงานขอความร่วมมือผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธรรมศาลา(หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์)และวิชาการระดับชั้นมัธยมศึกษา ทำการสุ่มตัวอย่างจำนวน 35 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดธรรมศาลา(หลวงพ่อน้อยอุปถัมภ์) และชี้แจงการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนในด้านวิธีการสอน บทบาทของนักเรียน และวิธีการวัดผลและประเมินผล ได้ทำการเก็บข้อมูลดังนี้

1. นำแบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์และแบบประเมินสร้างผลงานทัศนศิลป์ประเมินก่อนเรียน (Pretest) เก็บคะแนนที่ได้
2. ดำเนินการสอนตามแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพประกอบจำนวน 7 แผน กิจกรรมการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวมใช้เวลาเรียนทั้งหมด 14 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนที่ 1 กิจกรรมภาพเหมือนจริง

(Realistic) ศิลปินไทย แผนที่ 2 กิจกรรมภาพเหมือนจริง (Realistic) ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 3 กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ศิลปินไทย แผนที่ 4 กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 5 กิจกรรมภาพนามธรรม (Abstract) ศิลปินไทย แผนที่ 6 กิจกรรมภาพนามธรรม (Abstract) ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 7 สร้างสรรค์งานศิลป์ และแต่ละแผนประกอบด้วย 5 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม คือ ขั้นที่ 1 การให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง (รูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ รูปแบบเหมือนจริง รูปแบบกึ่งนามธรรม และรูปแบบนามธรรมโดยใช้แต่ละรูปแบบตามชื่อแผน) ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ภาพ/สำรวจภาพภาพ โดยใช้หลักทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ เทคนิควิธีการและการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินจากภาพวาดของศิลปินที่คัดเลือกมาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ภาพประกอบด้วย ภาพเหมือนจริง (Realistic) ภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) ภาพนามธรรม (Abstract) มีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ 1.เป็นผลงานที่มีความชัดเจนในด้านลักษณะประเภทงานจิตรกรรม 2. เป็นผลงานที่มีความสมบูรณ์ตามหลักการใช้ทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ 3. เป็นผลงานที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีความมีชื่อเสียงของศิลปิน 4. เป็นผลงานที่มีเรื่องราวเหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ขั้นที่ 3 ฟังเพลงดนตรีประกอบการตีความจากการคัดเลือกเพลงของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตามเกณฑ์การคัดเลือกเพลงประกอบภาพ คือเป็นเพลงบรรเลง เป็นเพลงที่แสดงอารมณ์ด้วยจังหวะและทำนองสอดคล้องกับภาพผลงานจิตรกรรม ขั้นที่ 4 ตัดสิน ให้นักเรียนตัดสินโดยการตัดสินจากการรับรู้ของตนเองและตัดสินจากการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของParsons(1987)ประกอบด้วยคำถามดังนี้

1. นักเรียนเห็นอะไรในภาพวาดนี้ อธิบายภาพ
2. ภาพวาดนี้เป็นเรื่องราวอะไร ดีหรือไม่
3. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อเห็นภาพวาดนี้
4. ถ้าสมมุติว่านักเรียนเป็นผู้วาดภาพนี้ ให้อธิบายว่าทำไมถึงวาดภาพแบบนี้
5. ภาพวาดนี้เป็นภาพวาดที่ดีหรือไม่ เพราะอะไร
6. นักเรียนชอบอะไรในภาพวาดนี้ เป็นเพราะอะไร
7. นักเรียนอยากปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงภาพวาดนี้ให้เป็นอย่างไร

ขั้นที่ 5 การเชื่อมโยงสู่การสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยการให้นักเรียนสร้างผลงานทัศนศิลป์ของตนเองสอดคล้องกับความคิด ความรู้สึก จินตนาการเมื่อได้ฟังเพลงโดยนักเรียนเป็นผู้เลือกจากเพลง 6 เพลงที่ใช้ประกอบภาพในแต่ละแผน แล้วใช้แบบประเมินการรับรู้สุนทรีย์มาเปรียบเทียบระดับการรับรู้สุนทรีย์จากเกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย์ ที่ศึกษา

จากการใช้ทฤษฎีพัฒนาสุนทรียภาพของ (Michael J. Parsons, 1987) แล้วการตัดสินระดับการรับรู้สุนทรียของนักเรียนซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่นๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองโดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้ ระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) รับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดจากความเหมือนจริงและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่น เข้าใจเนื้อหาในศิลปะสามารถตั้งข้อสงสัยเช่นความแตกต่างระหว่างมัลักษณะดีแต่ลงสีไม่ดี กับมัลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สี วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะ เป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย และ ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิด การตัดสิน การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์และแบบประเพณีการสร้างผลงานทัศนศิลป์โดยประเพณีหลังการใช้แผนในแต่ละแผนกกิจการการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะ 3 ท่านทัศนศิลป์ โดยใช้เกณฑ์ในการให้คะแนน (Scoring Rubrics) แบบการกำหนดเกณฑ์โดยจำแนกสิ่งที่จะประเมินออกเป็นประเด็นย่อย (Analytic Score) เทียบคะแนนกับเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ในแต่ละประเด็น กำหนดให้แต่ละประเด็นมีน้ำหนักแตกต่างกัน โดยนำน้ำหนักคูณกับระดับคะแนน มีคะแนนเต็ม 32 คะแนน แปรผลตามเกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ดังนี้

28 – 32	ดีมาก
23 – 27	ดี
18 – 22	พอใช้
13 – 17	ควรปรับปรุง
8 - 12	ตก

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วผู้วิจัยนำผลคะแนนที่ได้จากการประเมินการรับรู้สุนทรียและประเมินการสร้างผลงานทัศนศิลป์มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าประสิทธิภาพของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพโดยใช้สูตรการหาค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ค่าสถิติที่ใช้ในการพัฒนาระดับการรับรู้สุนทรีย์และระดับการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

1.1 ผลการสร้างและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน คือ รศ.พีระพงษ์ กุลพิศาล ,ผศ.จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า,ผศ. ดร.โสภณฉาย บุญญานันต์, อาจารย์ ดร.อติยศ สวรรคบุรานุรักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา และอาจารย์ ดร.ดวงฤทัย โปะะรัตน์ศิริ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ทั้ง 5 ท่านได้ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของแผนกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับคุณภาพที่ระดับเห็นด้วยมาก ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ 1) ควรเพิ่มคำอธิบายในขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ 2) การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ให้ตรงกับคำนิยามศัพท์

1.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากผลคะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์มีผลประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 80.06 และผลหลังการประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56 ได้ผลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80

2. ผลการศึกษาระดับการรับรู้สุนทรีย์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเป็นผู้ประเมิน ด้วยการนำผลการรับรู้สุนทรีย์จากการตอบคำถามจากการฟังเพลงประกอบภาพผลงาน มาเปรียบเทียบระดับ

การรับรู้สุนทรีย์จากเกณฑ์การประเมินการรับรู้สุนทรีย์ ที่ศึกษาจากทฤษฎีพัฒนาสุนทรีย์ภาพของ (Michael J. Parsons,1987) ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับ 1 ความชื่นชอบ (Favoritism) เป็นระดับขั้นพื้นฐานเกิดจากความประทับใจและพอใจของตนเองสนใจสิ่งที่ชอบ ไม่มีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างวัตถุที่เป็นศิลปะและสิ่งที่เป็นธรรมชาติอื่นๆ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับประสบการณ์ของตนเองโดยไม่สามารถแยกแยะรูปแบบและเนื้อหาว่ารับรู้ได้หรือรับรู้ไม่ได้ ระดับ 2 ความงามและความจริง (Beauty and Realism) รับรู้และจัดระบบความคิดมุมมองภาพวาดจากความเหมือนจริงและพิจารณาการรับรู้ที่แตกต่างจากผู้อื่น เข้าใจเนื้อหาในศิลปะสามารถตั้งข้อสงสัยเช่นความแตกต่างระหว่างมีลักษณะดีแต่ลงสีไม่ดี กับมีลักษณะไม่ดีแต่ลงสีอย่างดี ระดับที่ 3 การแสดงออก (Expressiveness) มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน ระดับที่ 4 แบบอย่างและรูปแบบ (Style and Form) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพวาดคุณภาพของชิ้นงาน สื่อ วัสดุ รูปร่าง บอกความสำคัญในภาพวาดและวิจารณ์งานศิลปะ เป็นรูปแบบและแบบอย่างมีความหมาย และ ระดับที่ 5 ความเป็นตัวตน (Autonomy) รู้คุณค่าศิลปะเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละคนที่มีความคิด การตัดสินใจ การมองคุณค่างานศิลปะด้วยตัวเองและการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมเป็นไปตามประวัติศาสตร์ พบว่ามีค่าระดับการรับรู้สุนทรีย์ อยู่ในระดับ 3 ระดับการแสดงออก (Expressiveness) คือ มีความเข้าใจลึกซึ้งในการแสดงออกของเนื้อหาตามความรู้สึกของตนมากยิ่งขึ้นและรับรู้กระบวนการสร้างผลงานการแสดงออกทางอารมณ์ สร้างสรรค์ ความแปลกใหม่ของศิลปิน แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีระดับการรับรู้สุนทรีย์อยู่ในระดับ 3 ระดับการแสดงออก (Expressiveness)เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้นักเรียนเลือกเพลงด้วยตนเอง ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เลือกเพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน) เพราะเคยฟังเป็นความคุ้นชินกับเพลงที่ทางโทรทัศน์จะเปิดทุกวันพระ นักเรียนกล่าวว่า ฟังประจำ มาพร้อมกับวันพระทำให้จินตนาการได้ง่าย นำมาให้ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะเป็นผู้ประเมิน จำนวน 3 ท่าน พบว่า อยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ และเพลงก็ยังมีผลต่อความคิดและสร้างผลงานตามจินตนาการได้ง่าย โดยมีจำนวนผลงานทัศนศิลป์ทั้งสิ้น 35 ผลงาน แยกเป็นประเภท ได้ดังนี้ ภาพเหมือนจริง (Realistic) จำนวน 22 ภาพ คิดเป็น ร้อยละ 62.86 ภาพกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) จำนวน 9 ภาพ

คิดเป็น ร้อยละ 25.71 ภาพนามธรรม (Abstract) จำนวน 4 ภาพ คิดเป็น ร้อยละ 11.43

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใช้แบบประเมินความคิดเห็นมี 4 ด้าน คือ ด้านระยะเวลา ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ตรงตามสมมุติฐานที่วางไว้ นักเรียนได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ มีความต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้อีก ทำให้เข้าใจและสร้างผลงานได้ง่ายขึ้น ต้องการให้สำรวจเพลงที่นักเรียนชื่นชอบมากกว่า และต้องการให้จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ผลคะแนนการสร้างผลงานทัศนศิลป์มีผลประเมินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 80.06 และผลหลังการประเมินหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนสามารถรับรู้การใช้เพลงประกอบภาพซึ่ง ฉลองสุนทรนันทน์,(2558:77-84) ได้กล่าวว่าผลของการสัมผัสด้วยการรับรู้ จะเป็นประสบการณ์ของความรู้สึกอันจะกลายเป็นแรงกระตุ้นการแสดงออกในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์โดยเน้นมิติของการมองเห็นทางคุณค่าของความงามเป็นหลักส่วนในภาคปฏิบัติการสร้างสรรค์ ใช้ความรู้สึก อารมณ์ และความประทับใจเป็นวิธีการในการถ่ายทอดที่สัมพันธ์กันบนพื้นฐานประสบการณ์การรับรู้ 3 ประการ คือ 1 ด้วยเสียง(With sound) 2 ด้วยการเคลื่อนไหว(With Movement)3 ด้วยภาพลักษณ์(With Imagesy) และในธรรมชาติของการรับรู้นั้นเป็นการรับรู้โดยการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pavlou V.& Athanasiou G. (2014:1-21) ศึกษาวิธีสหวิทยาการสำหรับการทำความเข้าใจงานศิลปะกับบทบาทของดนตรีในการศึกษางานทัศนศิลป์วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการชื่นชมศิลปะและความเข้าใจลึกซึ้งในงานศิลปะด้วยการดูงานศิลปะที่มาพร้อมกับเพลง กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาทางด้านการศึกษาจำนวน 59 คนประกอบด้วยกลุ่มควบคุม 29 คน กลุ่มทดลอง 30 คน เครื่องมือประกอบด้วยภาพเหมือนจริง 2 ภาพ ภาพนามธรรม 2 ภาพ เพลง 4 เพลง หนึ่งเพลง

สำหรับภาพวาดการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเขียนตอบสนองกับการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเขียนตอบสนองกลุ่มทดลองเชื่อมดนตรีกับความรู้สึกและความหมายของงานศิลปะ เน้นไปที่ความรู้สึก อารมณ์ที่ปรากฏในงานศิลปะ การกระตุ้นด้วยเพลงมีอิทธิพลต่อการคิดสร้างสรรค์ ความเข้าใจส่งเสริมทักษะในการชื่นชมมีการตอบสนองละเอียดลึกซึ้งต่องานศิลปะ การสัมภาษณ์กลุ่มทดลองเห็นว่าเพลงสำคัญต่อความสามารถในการตีความศิลปะเหมือนจริงมีประโยชน์ในการมีสมาธิจ่อจ้องในภาพงานศิลปะ โดยมีโครงสร้างแผนกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพ มีจำนวน 7 แผนกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง แผนที่ 1 กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปินไทย แผนที่ 2 กิจกรรมภาพเหมือนจริง Realistic ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 3 กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract ศิลปินไทย แผนที่ 4 กิจกรรมภาพกึ่งนามธรรม Semi Abstract ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 5 กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปินไทย แผนที่ 6 กิจกรรมภาพนามธรรม Abstract ศิลปินต่างประเทศ แผนที่ 7 สร้างสรรค์งานศิลป์ แล้วแบ่งกระบวนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การให้ความรู้พื้นฐานเรื่อง รูปแบบการสร้างผลงานทัศนศิลป์ คือ เหมือนจริง กึ่งนามธรรม และนามธรรม ด้วยการให้นักเรียนร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็นบันทึกเป็นแผนภาพประกอบความเข้าใจ แล้วร่วมกันสรุป ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันทำการวิเคราะห์ภาพ สรุภาพ โดยใช้หลักทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ เทคนิควิธีการและการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน จากภาพวาดของศิลปินที่คัดเลือกในแผนที่ 1 ชื่อภาพ พื้นบ้านลานดิน ศิลปิน สงัด ปุยอ้อก แผนที่ 2 ชื่อภาพ The Stonebreakers ศิลปิน Gustave Courbet แผนที่ 3 ชื่อภาพ เจติย วัตโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช แผนที่ 4 ชื่อภาพ Women with book ศิลปิน Pablo Picasso แผนที่ 5 ชื่อภาพ ทะเล 2 ศิลปิน ประพันธ์ ศรีสุตา แผนที่ 6 ชื่อภาพ Eyes in the Heat ศิลปิน Jackson Pollock แผนที่ 7 ชื่อภาพ เจติย วัตโพธิ์ ศิลปิน ประสงค์ ปัทมานุช ในแผนสุดท้ายนี้ใช้ภาพที่นักเรียนร่วมกับเลือกเพื่อใช้ประเมิน และนำไปสู่ขั้นที่ 3 ตีความ โดยการฟังเพลงประกอบภาพใช้เพลงที่มีเนื้อหาทำนองสอดคล้องกับเจตคติของศิลปินตามแผนการสอน คือ แผนที่ 1 เพลง วิถีคนเมือง - ศีตา ล้านนาแผนที่ 2 ใช้เพลง The Godfather Theme Song แผนที่ 3 ใช้เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน)แผนที่ 4 ใช้เพลง See you again – Cover Flute ,Violin, Piano แผนที่ 5 ใช้เพลง ดนตรีกับทะเล - Spa Music Relaxation With Piano Long Time Mix by Spavevo แผนที่ 6 ใช้เพลง Viktor - Krauss “Eyes in the Heat ” แผนที่ 7 ใช้เพลง ลาวล่องน่าน - (ภุมริน) นักเรียนร่วมกันเลือกเพลงมาจาก 6 แผนข้างต้น นำมาเปิดฟังเพื่อสร้างงานศิลปะแล้ว ให้นักเรียนตีความหมายในเชิงความรู้สึก และตีความหมายในเชิงแนวคิดขั้นที่ 4 ให้นักเรียนตัดสินใจโดยการตัดสินใจจากการรับรู้ของตนเองและตัดสินใจการรับรู้บริบทร่วมสมัยของผลงานศิลปะและตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์จำนวน 7 ข้อจากการศึกษาทฤษฎีพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของ Parsons (1987) และนำไปสู่กระบวนการขั้นสุดท้ายการเชื่อมโยงสู่การสร้างผลงานทัศนศิลป์ จากกระบวนการดังกล่าว

เป็นผลให้นักเรียนมีพัฒนาการในการรับรู้สุนทรีย์ และพัฒนาทักษะปฏิบัติผลงานทัศนศิลป์ มีความรู้ความเข้าใจในการตีความ ประกอบการใช้หลักการทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธินันท์ รุ่งทวีทรัพย์ (2561: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมศิลปะวิจารณ์เพื่อส่งเสริมสุนทรีย์และการประเมินค่าสำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า กิจกรรมศิลปะวิจารณ์ที่มีการวิเคราะห์ทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 คือ ผลการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้อะหว่างเรียน (E_1) ได้ค่า ประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 82.03 และผลหลังการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ (E_2) ได้ค่าประสิทธิภาพเท่ากับร้อยละ 84.60 โดยผลคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้สุนทรีย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ทัศนศิลป์รวมกับการใช้เพลงประกอบภาพมีระดับการรับรู้สุนทรีย์จากแบบทดสอบสุนทรีย์อยู่ในระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) โดยมี ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 3.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D) เท่ากับ 0.31 นักเรียน สามารถแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ในเชิงความรู้ความเข้าใจเรื่องทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์โดยวิธีการสังเกต วิเคราะห์จากสิ่งที่ เห็นรวมถึงการฟังเพลงที่สื่ออารมณ์ความรู้สึก จากการตอบคำถามการรับรู้สุนทรีย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาริน กลิ่นเกษร (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรีย์ผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะที่มีต่อ สุนทรีย์ภาพของนักเรียนประถมศึกษาพบว่า 1) ระดับพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะหลังเรียน ผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะสูงกว่าก่อนเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับพัฒนาการสุนทรีย์ภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะ อยู่ที่ระดับ 3 การแสดงออก (Expressiveness) (\bar{X}) เท่ากับ 3.61 โดยมีครูช่วยสนับสนุนใช้คำถามเป็นส่วนส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระ การพิจารณาผลการแสดงการพัฒนาการรับรู้สุนทรีย์ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และระหว่างเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทัศนศิลป์รวมกับการใช้เพลงประกอบภาพจากการประเมินหลังกิจกรรมสร้างผลงานทัศนศิลป์มีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นเป็น ลำดับแต่หลังกิจกรรมสร้างผลงานทัศนศิลป์ผลการรับรู้ลดลงเล็กน้อยอันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆคือ จากผลงานภาพวาดของ ตนเองและเพลงที่เลือกมีความคลาดเคลื่อนของความเข้าใจ แต่ระดับการรับรู้สุนทรีย์ก็ยังคงอยู่ในระดับที่เกณฑ์กำหนดไว้

3. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผลการสร้างผลงานทัศนศิลป์หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์รวมกับการใช้ เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพ อยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 26.10 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.27 ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการเรียนรู้ ทัศนศิลป์รวมกับการใช้เพลงประกอบภาพ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ให้เพิ่มขึ้น

ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมจากการฟังเพลงและดูภาพวาดทัศนศิลป์แล้วนำมาสร้างผลงาน เพลงช่วยกระตุ้นการรับรู้ แล้วแสดงออกมาในรูปผลงาน จเร สำอางค์ (2550:97-101) กล่าวไว้ว่า การใช้ดนตรีในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ในชั้นเรียนนั้น เป็นเครื่องมือในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของเด็ก และวิรุณ ตั้งเจริญ และคณะ ,(2543: 31) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการเขียนภาพจากเพลง เป็นการเขียนภาพจากเพลงมักเป็นกิจกรรมใช้เพลงที่มีเนื้อร้อง และการเขียนภาพที่เขียนภาพตามเนื้อร้องในเพลงนั้น ซึ่งกิจกรรมเช่นนั้นจะได้ภาพที่แสดงเนื้อหาของเพลงชัดเจน คุณค่าของเพลงจะอยู่ที่ท่วงทำนองลีลาของเพลงเป็นด้านหลัก เพลงจะมีเนื้อร้องหรือไม่มีเนื้อร้องก็ได้ บทเพลงที่มีเฉพาะทำนองอาจเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้จินตนาการอย่างอิสระบนพื้นฐานประสบการณ์ของตนเอง การเขียนภาพจากเพลงในกิจกรรมนี้เป็นเพลงที่มีเฉพาะทำนองเป็นเพลงสนุกเพื่อให้เด็กได้แปรความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการฟังเพลงสร้างเป็นภาพทางทัศนศิลป์เป็นการปรับเปลี่ยนความรู้สึกสัมผัส (Sensibility) จากการฟังไปสู่ภาพที่มองเห็นได้ สอดคล้องกับการวิจัยของธารินี ผึ้งผาย (2553:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้เสียงดนตรีประกอบการสอนวิชาศิลปะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลประจันตคาม อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนศิลปะโดยใช้เสียงดนตรีประกอบกับกลุ่มที่ได้รับการสอนศิลปะโดยไม่ใช้เสียงดนตรีประกอบ ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มที่ใช้เสียงดนตรีและไม่ใช้เสียงดนตรีมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในกลุ่มที่ใช้เสียงดนตรีและไม่ใช้เสียงดนตรีมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องของเพลงและภาพวาดที่ทำให้ให้นักเรียนได้แสดงออกตามความคิด ความรู้สึกของตนเอง ส่งผลถึงการสร้างผลงานทัศนศิลป์

4. จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.57 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.62 โดยเฉพาะด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมเป็นขั้นเป็นตอนชัดเจน และนักเรียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ มีความต้องการให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะนี้อีก ทำให้เข้าใจและสร้างผลงานได้ง่ายขึ้น ต้องการให้สำรวจเพลงที่นักเรียนชื่นชอบมากกว่า และต้องการให้จัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ทั้งนี้ได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขในส่วนต่างๆ ตามระบบขั้นตอน และจากการตรวจสอบความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเชน น้อยสำแดง (2553:บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ผลงาน

ภาพวาดระบายสีและความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้เพลงประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คนใช้เพลงประกอบการสอนจำนวน 3 เพลง คือเพลงไทยเดิม เพลงลูกทุ่ง เพลงคลาสสิก ผลงานการวาดภาพที่ใช้ศึกษาจำนวน 90 ภาพ ผลงานที่สะท้อนถึงจังหวัด ทำนองและอารมณ์เพลงนักเรียนมีการถ่ายทอดประสบการณ์เดิมคล้ายกับจังหวัด ทำนองและอารมณ์เพลง โดยนักเรียนมีความพึงพอใจในการวาดภาพระบายสีโดยใช้เพลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูผู้สอนควรให้คำแนะนำนักเรียนในการเรียนรู้และทำความเข้าใจหลักของทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ ความงามของศิลปะ เพื่อใช้เหตุผลคิดเป็นระบบในการประเมินตัดสินภาพงานศิลปะได้อย่างมีประสิทธิภาพและควรปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
2. ควรมีการปรับประยุกต์ใช้เพลง ภาพผลงานศิลปะให้เหมาะสมวางกรอบเนื้อหาที่ต้องการสอดคล้องกับความต้องการ และใช้เสียง ดัง เบา เหมาะสมกับระดับการได้ยินของนักเรียนทุกคน
3. ควรจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องที่สามารถเก็บเสียงไม่มีเสียงอื่นรบกวน มีสื่อที่มีคุณภาพ
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรกระตุ้นและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างอิสระเมื่อจะต้องตอบคำถามและสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม
5. การเลือกเพลงประเภททำนอง ไม่มีเนื้อร้อง ควรเป็นเพลงที่นักเรียนรู้จักและได้เลือกเพลงด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยใช้เพลงที่มีความคุ้นชิน นั้นมีผลต่อการเรียนรู้
2. ควรมีการวิจัยและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์จากการผลงานทัศนศิลป์นอกเหนือจากภาพวาด เช่น ภาพผลงานประติมากรรม ภาพผลงานสถาปัตยกรรม เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยและการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทัศนศิลป์ร่วมกับการใช้เพลงประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการรับรู้สุนทรีย์และการสร้างผลงานทัศนศิลป์ โดยใช้เพลงที่มีเนื้อร้องเปรียบเทียบกับเพลงที่มีทำนองอย่างเดียว หรือเป็นเพลงในแนวที่แตกต่างกัน เช่น เพลงคลาสสิก เพลงแจ๊ส เพลงไทยเดิม เพลงลูกทุ่ง เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- Chamoni, P. (2016). **Western Aesthetics**. Bangkok. Faculty of Decorative Arts, Silpakorn University.
- Kiinkesorn, T. (2011). **Effects of Aesthetic Experience Enhancement Through Activities in Art Museum on Aesthetic of Elementary School Students**. Master's thesis. Art Education. Chulalongkorn University Press.
- Ministry of Education Thailand. (2008). **The Basic Education Core Curriculum B.E. 2551**. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. Co.,Ltd.
- Noisamdang, S. (2010). **The study of painting and painting works and satisfaction by using teaching songs**. Master's thesis. Srinakharinwiroy University.
- Puengpai, T. (2010). **The Effects of Using Music in Arts Teaching To Creative Thinking of Prathomsuksa 4 students, Anuban Prachantakham School, Prachantakham District, Prachin Buri Province**. Master's thesis. Curriculum and Instruction. Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage.
- Rungthaweesub, S. and Po-ngern, W.(2018). **The Development of Art Criticism Activities to Develop Aesthetic and Assessment for Secondary Students**. Suan Dusit Graduate School. Suan Dusit Journal. Ed. 14th. September-December 2018.
- Samang, J. (2007). **Samong Di Dontri Thamdi Music Can Do**. Bangkok: Amarin Printing and Publishing . Co.,Ltd.
- Sunthornnon, C. (2015). **Aesthetic and Visual Art**. Samut Sakorn. App Printing Group.
- Tangcharoen, V. (1994). **Human and Beauty**. Bangkok. Odeon Store.
- Tangcharoen, V. (2000) **Research for Developing a Gifted Children Education Model, Acase Stndy Pathai Udomsuxsa School**. Bangkok. Faculty of Fine Arts. Srinakharinwiroy University.
- Tangcharoen, V. (2005). **Visual Arts Education**. Bangkok: Santi Siri Karn Pim
- Tangcharoen, V. (2009). **Aesthetics for life**. 2nd. Bangkok: Santi Siri Karn Pim

Thamronglerdrit, T. (2010). **The 5th National Children's Art Competition.**

Ua-anant, M. (2002). **Art Education Reform.** 2nd . Bangkok. Chulalongkorn University Press.

Bohannon, R. L., & McDowell, C. (2010).**Art, music and movement connections for elementary education teacher candidates**, *General Music Today*, 24(1): 27-31.

Chark,G., Day,M.D., and Greer, W.D.(1987).Discipline-Based Art Education: Becoming students of art. **Journal of Aesthetic Education** 21 (2):129-196.

Filipovic, S., & Grujic-Garic, G. (2011).**The influence of music on the children's art expression**, *Journal Plus Education*, 7 (2): 223-240.

Parsons, M. J. (1987).**How We Understand Art : A Cognitive Developmental Account of Aesthetic Experience.** New York: Cambridge University Press.

Pavlou, V., & Athanasiou, G. (2014). **An interdisciplinary approach for understanding artworks: The role of music in visual arts education.** *International Journal of Education & the Arts*, 15(Number 11).